

PUUTAVARANMITTAUKSEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 1/2019**Aika:** Torstai, 7.2.2019, kello 10.15 – 11.55**Paikka:** Helsinki, Säätytalo, Snellmaninkatu 9-11, Kokoushuone 8

Läsnä:	Puh.joht.	Matti Heikurainen	Maa- ja metsätalousministeriö
	Jäsenet ja varajäsenet	Erkki Etelä-Aho Kari Immonen Simo Jaakkola Juha Laiho Timo Hongisto Taneli Kolström Kari Palojärvi Juha Palokangas Timo Saarentaus Pauli Rintala	Metsäalan Asiantuntijat ry METO Yksityismetsätalouden Työnantajat r.y. Koneyrittäjien liitto ry Metsähallitus EPM Metsä Oy (klo 10.24 -) Luonnonvarakeskus Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry (klo 10.19 -) Metsäteollisuus ry Metsä Group Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (klo 10.24 -)
		Pauli Otava Lauri Tapio	Versowood Oy Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
	Asiantuntijat	Maija Kaukonen Jari Lindblad Timo Melkas	Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonvarakeskus Metsäteho Oy
	Sihteeri	Timo Melkas	Metsäteho Oy

1. Kokouksen avaus

Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan puheenjohtaja Matti Heikurainen avasi kokouksen klo 10:15 ja toivotti osallistujat tervetulleeksi kokoukseen. Hyväksyttiin esityslista.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta (Liite 1).

3. Hyvät mittauskäytännöt –työryhmän toiminta

Jari Lindblad kävi läpi *Hyvien mittauskäytäntöjen* -työryhmän viimeaikaisen toiminnan (Liite 2). Todettiin, että työryhmä on kokoontunut kahdeksan kertaa ja seuraava työryhmän kokous pidetään neuvottelukunnan kokouksen jälkeen 7.2.2019 iltapäivällä.

Todettiin, että Hakkuukoneen mittaustarkkuuden ylläpito –suositus hyväksyttiin edellisessä kokouksessa neuvottelukunnan suositukseksi ja se on viety Luonnonvarakeskuksen sivuille. Samalta sivustolta (<https://www.luke.fi/avoin-tieto/metsa/puutavaranmittaus/saadokset-suositukset-poytakirjat/>) löytyvät myös neuvottelukunnan aiemmin hyväksymät suositukset tukkimittarimittaukseen liittyen. Lisäksi työryhmä on valmistellut *Vaakojen mittaustarkkuuden ylläpito puutavaranmittauksessa* –suositusluonnoksen ja suosittaa luonnoksen hyväksymistä neuvottelukunnan suositukseksi. Suositusluonnoksen hyväksymistä neuvottelukunnan suositukseksi käsitellään asialistan kohdassa 4.

Tukkien röntgenmittauksen omavalvonnan osalta työryhmä on käynyt tutustumassa sahalla tukkiröntgenmittaukseen. Omavalvontaa koskevan suositusluonnoksen työstäminen jatkuu laadittujen taustamuistioiden pohjalta.

Neuvottelukunta kannusti työryhmää jatkamaan suositusluonnosten valmistelua. Lisäksi neuvottelukunta nosti esiin Energiapuun mittaus -oppaan päivitystarpeen latvusmassan kosteusmallien osalta sekä vaakamittauksessa käytettävien painokertoimien päivitystarpeen, etenkin nuorena hakattavien mäntytukkivaltaisten päätehakuuleimikoiden osalta, joissa kevyen sydänpuun osuus on pienempi varttuneisiin puustoihin verrattuna. Neuvottelukunta kehotti työryhmää ottamaan nämä työliställeen.

4. Vaakojen mittaustarkkuuden ylläpito puutavaranmittauksessa – suositusluonnoksen hyväksyminen PMNK:n suositukseksi

Lindblad esitteli Hyvien mittauskäytäntöjen työryhmän työstämän *Vaakojen mittaustarkkuuden ylläpito puutavaranmittauksessa* –suositusluonnoksen. Suositusluonnokseen on yhdistetty Metsätehon suositus kuormainvaakojen kalibroinnista ja virityksestä (25.1.2018) sekä suositus kuormainvaakojen kalibroinnissa käytettävistä testipunnuksista (13.2.2009). Lisäksi suositusta on laajennettu koskemaan myös ei-automaattisia vaakoja (siltavaa'at) sekä kurottaja- ja materiaalikäsitteilykoneen vaakoja ja niiden käytönaikaista seuranta. Tavoitteena on luoda yhtenäinen ohjeistus painomittauksen omavalvontaan ja mittaustarkkuuden seurantaan, joka koskisi kaikkia toimijoita.

Suosituksen rakenne vastaa *Hakkuukoneen mittaustarkkuuden ylläpito* -suositusta ja sen tarkoitus on kuvata ne periaatteet ja toimenpiteet (omavalvonta, tarkastusmittaus), joilla varmistetaan mittaustarkkuus punnituksessa. Painomittaukseen koskevat säädökset, terminologia ja vastuut on koottu ohjeen alkuun. Varsinaiset työohjeet on jaettu 1) yleisiin ohjeisiin, 2) kuormain-, kurottaja- ja materiaalikonervaakoja (automaattiset vaa'at), 3) tarkastuspunnuksia ja 4) siltavaakoja (ei-automaattiset vaa'at) koskeviin käytännön ohjeisiin.

Muutoksina aiempaan ohjeistuksiä on täydennetty etenkin siltavaakojen ja kurottaja- sekä materiaalikäsitteilykoneiden vaakojen käytönaikaisen seurannan osalta. Automaattisten vaakojen osalta kuormainvaa'at on kalibroitava (mittaeron todentaminen) käyttöviikoittain dynaamisin/staattisin punnituksin, kurottaja- sekä materiaalikäsitteilykoneiden vaa'at käyttöpäivittäin staattisin punnituksin. Ei-automaattisten vaakojen eli siltavaakojen osalta vaakavertailu on tehtävä käyttöviikoittain. Lisäksi kuormainvaakamittauksessa käytettävien testipunnusten määräaikaistarkistukset tulee tehdä jatkossa kolmen (3) vuoden välein, aiemman vuosittaisen tarkastuksen sijaan.

Käytiin keskustelu suositusluonnoksesta. Neuvottelukunta piti suositusluonnosta hyvänä, mutta katsoi tarpeelliseksi vielä täydentää ja tarkentaa suosituksen sanamuotoja mm. kurottaja- ja materiaalikäsitteilykoneiden staattisen punnituksen osalta sekä selkiyttää ohjetta staattisen, dynaamisen punnituksen sekä vaakavertailun osalta. Neuvottelukunta piti tärkeänä, että suositusluonnos saadaan viimeistelyä ennen kevättä ja tästä syystä hyväksyi sen ehdollisena. Työryhmä valtuutettiin viimeistelemaan suositus. Viimeistellyn suosituksen hyväksyntä tehdään sähköpostitse viikon kommentointiajalla. Lisäksi ehdotettiin vuokaavion laatimista vaakojen mittaustarkkuuden ylläpidosta, joko suosituksen liitteeksi tai osaksi koulutusmateriaalia.

5. Kuitupuun painomittauksen kehittäminen –projektivalmistelu

Jari Lindblad kävi läpi Keski-Pohjanmaan metsälogistiikka –hankkeen tulokset sekä tilannekatsauksen *Kuitupuun painomittauksen kehittäminen* -hankkeen valmisteluun (liite 4) liittyen. Aiheesta on pidetty yksi valmistelupalaveri Metsätehon osakkaiden ja Luonnonvarakeskuksen kesken ja siellä käydyn keskustelun perusteella on päätetty käynnistää hankevalmistelu.

Hankkeen tavoitteena olisi luoda online -tuoretiheyteen perustuva toimintamalli, jossa painomittauksessa käytettävät muuntokertoimet määritettäisiin kosteusennustemalleja hyödyntäen alueellisesti ja niitä kalibroitaisiin tehtaiden otantamittauksilla. Mallinnuksessa hyödynnettäisiin ilmatieteenlaitoksen säädataa sekä tehtailta kertyvää otantamittaustietoa. Kyse olisi kaikille toimijoille ja painonmittausmenetelmille yhtenäisestä menettelystä ja otanta toteutettaisiin aluekohtaisesti yli tehdas- ja yhtiörajojen keskitetyssä järjestelmässä. Menetelmä mahdollistaisi varastointiajan, mittausajankohdan ja vuosittaisten sääolosuhteiden huomioimisen nykyistä paremmin. Menettely ei välttämättä toisi näillä näkymin kustannussäästöjä, mutta yhtenäistäisi käytäntöjä ja parantaisi yksittäisen mittausjärjestelmän tarkkuutta.

Käytiin keskustelu kuitupuun painomittauksen kehittämisestä. Neuvottelukunta piti hanketta merkittävänä ja tuloksia mielenkiintoisina. Rahoituksen osalta todettiin, että ministeriöllä ei ole tällä erää mahdollisuutta lähteä mukaan hankkeeseen, vaan hankerahoituksen osalta tulisi etsiä muita vaihtoehtoja. Yhtenä rahoitusmallivaihtoehtona on ollut esillä Luonnonvarakeskuksen käyttämä PPP -malli, jossa Luonnonvarakeskus rahoittaa 50 % ja yritykset 50 %. Todettiin, että hankevalmistelu jatkuu Luonnonvarakeskuksen ja Metsätehon johdolla.

6. Muut asiat

Puutavaranmittauslain mukaisten viranomaistehtävien hoito

Puheenjohtaja antoi tiedoksi, että Luonnonvarakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välisissä tulosneuvotteluissa on päästy yhteiseen näkemykseen puutavaranmittauksen viranomaistehtävien tulostavoitteesta. Tulossopimuksen liitteessä 1 on toteutettavana toimenpiteenä kirjattu: ”Toteutetaan puutavaranmittauslain mukaiset virallisen mittaajan palvelut, puutavaranmittauksen tutkimus- ja kehittämistehtävät sekä määräyksenanto viranomaisena joustavasti kysyntää vastaavalla tasolla”. Puutavaranmittauslain mukaisiin viranomaistehtävien hoitoon on Luonnonvarakeskuksessa varattu 200 000 € vuodelle 2019. Kolström totesi, että Luonnonvarakeskuksen tulosoheutus ei kuulu neuvottelukunnan tehtäviin, mutta asiakasta kuunnellaan toki herkällä korvalla.

Neuvottelukunnassa käydyssä keskustelussa pidettiin yleisesti tulosoheutuksen tavoitekirjausta hyvänä. Toisaalta neuvottelukunnassa tuotiin esille huoli resurssien riittävydestä sekä määrärahojen alhaisesta tasosta aikaisempien vuosien tasoon verrattuna. Neuvottelukunnan keskustelussa moni taho piti tärkeänä sitä, että Luonnonvarakeskuksen resurssointi virallisten mittaajien tehtäviin ja puutavaran mittauksen kehittämistehtäviin turvataan. Puutavaranmittauslain viranomaistehtävien hoidolla ja niiden riittävällä resurssoinnilla on vaikutusta luottamuksen ilmapiiriin säilyttämiseen puumarkkinoilla. Samoin korostettiin keskustelussa virallisen mittaajan lakisääteisen neuvontatehtävän tärkeyttä. Neuvottelukunnassa otettiin esille myös se, että Luonnonvarakeskuksen resursoiman asiantuntijapanoksen kautta hyvien mittauskäytäntöjen työryhmässä on saatu monia asioita eteenpäin, ja työryhmän työtä on tarve jatkaa myös tulevina vuosina.

Puutavaranmittauslain soveltamisalan tulkinta ja mittaustietojen luovutus

Puheenjohtaja nosti esiin lain soveltamisalan tulkinnasta ja mittaustietojen luovutuksen laajuudesta viime aikoina käydyssä keskustelussa. Todettiin, että maa- ja metsätalousministeriö on laatinut vastauksen (26.11.2018) MTK ry:n tulkintapyyntöön (6.11.2018), koskien puutavaranmittauslain soveltamisalaa ja mittaustietojen luovutuksen laajuutta (<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-229395.pdf>). Lisäksi puheenjohtaja on ollut asian tiimoilta kuultavana maa- ja metsätalousvaliokunnassa (<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-229393.pdf>). Varsinaista lain tulkintaa tekevät toimivaltaisina viranomaisina kuitenkin ainoastaan viralliset mittaajat ja riitautettujen päätösten osalta mittauslautakunta ja eri oikeusasteet.

Maa- ja metsätalousministeriö on ehdottanut markkinaosapuolille työryhmän perustamista, jonka tehtävänä olisi antaa suositus tietoluovutuksen sisällöstä puumarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta. (Puheenjohtajan lisäys kokouksen jälkeen: Puumarkkinatyöryhmä päätti kokouksessaan 28.3.2019 olla asettamatta työryhmää, koska tietoluovutuksista sopimiseen saattaa liittyä kilpailulainsäädännöstä nousevia riskejä.)

7. Seuraavan kokouksen ajankohta

Ehdotettiin, että seuraava puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokous pidetään neuvottelukunnan kesäretken yhteydessä 3-4.6.2019 (varapäivinä 10-11.6.2019). Kesäretken ohjelma ja tarkempi kokousaikataulu tarkentuvat kevään aikana. Järjestelyvastuussa on tällä kertaa UPM.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.55

Pöytäkirjan vakuudeksi

Matti Heikurainen
puheenjohtaja

Timo Melkas
sihteeri

Liitteet:

- Liite 1. Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan kokouksen 2/2018 pöytäkirjaluonnos
- Liite 2. Hyvät mittauskäytännöt –työryhmän toiminta (22.1.2019)
- Liite 3. Vaakojen mittaustarkkuuden ylläpito puutavaranmittauksessa – suositusesitys (29.1.2019)
- Liite 4. Kuitupuun painomittauksen kehittäminen -projektivalmistelu (7.2.2019)

Jakelu: Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet
Puutavaranmittauksen neuvottelukunnan asiantuntijajäsenet
Tuomo Valkeapää, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)